

E-ISSN: 2667-5889	https://dergipark.org.tr/pub/japss	Paper Type: Research Paper, Makale Türü: Araştırma
Sayı:1, Nisan 2021	Issue:1, April 2021	Received Date / Geliş Tarihi: 25/03/2021 Accepted Date / Kabul Tarihi: 31/03/2021

KORONAVİRÜS (COVID-19)'ÜN SAĞLIK ÇALIŞANLARI ÜZERİNE
ETKİSİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

THE EFFECT OF CORONAVIRUS (COVID-19) ON HEALTH WORKERS: A
QUALITATIVE RESEARCH

Atıf/ to Cite (APA): Çetin, B., Deniz, D., Gemlik, H.N. ve Yazar, O. (2021). Koronavirüs (COVID-19)'ün Sağlık Çalışanları Üzerine Etkisi: Nitel Bir Araştırma, Journal of Academic Perspective on Social Studies, (1), 45-58

Burhan ÇETİN¹
Duygu DENİZ²
Hatice Nilay GEMLİK³
Onur YARAR⁴

DOI: <https://doi.org/10.35344/japss.902999>

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, COVID-19 pandemisinin sağlık çalışanları üzerindeki muhtemel etkilerinin tespit edilmesidir. Bu tespiti yaparken Türkiye'nin sağlık haber portalı şeklinde isimlendirilen Medimagazin sitesindeki haberler içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Nitel türde yapılan bu çalışmada tarama yöntemi kullanılmış, ilgili literatürün yanı sıra Medimagazin haber sitesi incelenmiştir. Bu inceleme COVID-19 pandemisinin sağlık çalışanları üzerinde oluşturduğu muhtemel etkilerinin Medimagazin sağlık haberleri içerisinden taranması ile yapılacak olan içerik analizine dayanmaktadır. Araştırma Türkiye'nin sağlık haber portalı olarak isimlendirilen Medimagazin sitesindeki 10.03.2020 ile 10.05.2020 tarihleri arasında yayımlanan haberler incelenmiştir. Yapılan araştırma neticesinde bu haberler arasında 224 tanesinin sağlık çalışanları ile ilgili olduğu anlaşılmıştır. Böylece bu 224 haberin içerik analizi yapılmıştır. Bu haber metinlerinde COVID-19 pandemisinin sağlık çalışanları üzerine çok sayıda olumlu ve olumsuz etki olduğu bulgularına rastlanmıştır. Sağlık çalışanları, COVID-19 pandemisi sürecinden gerek mesleki hayatları gerekse de sosyal hayatları açısından çok fazla etkilenmişlerdir. Bu etkiler sonucunda sağlık çalışanlarının hem mesleki hayatlarında hem de sosyal hayatlarında değişimler olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, sağlık çalışanları, pandemi.

ABSTRACT

The aim of the study is to determine the possible effects of COVID-19 pandemic on health workers. Medimagazin news in this naming of the site identified in the form of news portal while Turkey's health was examined by content analysis method. In this qualitative study, the screening method was used, and the Medimagazin news site as well as the related literature was examined. This review is based on the content analysis to be conducted by scanning the possible effects of COVID-19 pandemic on health workers from Medimagazin health news. Research articles Turkey's health news portal named as the site

¹ Arş. Gör., Bingöl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Bingöl, E-posta: bcetin@bingol.edu.tr ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3892-3129>

² Öğr. Gör., İstanbul Arel Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İstanbul, Türkiye. E-posta: duygudeniz@gmail.com ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-5754-9916>

³ Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, İstanbul, E-posta: ngemlik@marmara.edu.tr ORCID ID <http://orcid.org/0000-0001-5319-4070>

⁴ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Yönetimi Bölümü, İstanbul, E-posta: onur.yazar@okan.edu.tr ORCID ID <http://orcid.org/0000-0001-9543-6891>

published between 10.03.2020 10.05.2020 date with Medimagazin were examined. As a result of the research, it was understood that among these news, 224 of them were related to health workers. Thus, content analysis of these 224 news has been done. In these news texts, it has been found that COVID-19 pandemic has many positive and negative effects on health workers. Health workers have been affected by the COVID-19 pandemic process in terms of both their professional and social life. As a result of these effects, it has been understood that there are changes in both professional and social lives of health workers.

Keywords: COVID-19, health workers, pandemic.

1. GİRİŞ

2019 Aralık ayında, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde “bilinmeyen menşeli pnömoni” vakaları bildirilmiştir. Bu vakaların bildiriminden birkaç gün sonra Çin sağlık otoriteleri bu kümenin koronavirüs (Hui vd., 2020: 264) ile ilişkili olduğunu ve bunun neden olduğu hastalığa WHO tarafından 2019 Koronavirüs (COVID-19) hastalığı adı verilmiştir (Yang vd., 2020: 91).

Şiddetli solunum yolu sendromunun neden olduğu koronavirüs hastalığı COVID-19 pandemisi (SARS-CoV-2), etkilediği ülkelerin sağlık sistemlerine olumsuz etkilemiştir. 30 Nisan 2020 itibarıyla, pandemi 187 ülkede 230.000'den fazla ölümcül vaka ile 3,2 milyondan fazla insana bulaşmıştır (WHO 2020a). COVID-19 pandemisinin bulaşma yolları arasında hapşırma, öksürme, damlacık, ağız yolu ve temas gibi yollar bulunmaktadır (Peng vd., 2020: 1).

Sağlık çalışanları COVID-19 salgın müdahalesinin ön saflarında yer almaktadırlar ve bu nedenle onları enfeksiyon riskin ile karşı karşıya getiren tehlikelere maruz kalmaktadırlar (Wu ve McGoogan, 2020: 1241). Bununla birlikte, hızla gelişen COVID-19 salgını bağlamında, iş sağlığı ve güvenliği politika yapıcılarının, sağlık çalışanlarının karşılaştığı riskle ilgili güncel sağlık bilgilerine zamanında erişmeleri gerekmektedir (Tricco vd., 2015: 1).

2. COVID-19

Koronavirüs, insanlarda ve diğer memelilerde yaygın olarak bulunan RNA virüsleridir (Richman vd., 2016: 1243). İnsanlarda koronavirüs enfeksiyonlarının çoğu hafif hastalıklara neden olsa da dünyada son yirmi yılda iki farklı betacoronavirüsün iki büyük salgını olmuştur. Bunlar; şiddetli akut solunum sendromu koronavirüs (SARS-CoV) (Ksiazek vd., 2003) ve Orta Doğu solunum sendromu koronavirüsüdür (MERS-CoV) (Zaki vd., 2012). Toplam olarak, bu iki salgın 10.000'den fazla kümülatif vaka ile sonuçlanmış ve ölüm oranları SARS-CoV için %10 ve MERS-CoV için %37'dir (WHO, 2019; WHO, 2020b). Şimdiye kadar tanımlanan koronavirüsler buzdağının ancak görünen kısmıdır ve daha pek çok koronavirüs çeşidi ortaya çıkacağı tahmin edilmektedir (Huang vd., 2020: 504).

Çin'de ortaya çıkan ilk hastalarda viral pnömoniye benzeyen klinik semptomlar görülmüştür. Ülkenin vakaları tespit etme kapasitesi, patojenin erken tanınmasını ve doğrulanmasını kolaylaştırmıştır. Numunelerin viral genetik sekansı bunun yeni bir koronavirüs olduğunu göstermiştir (Zhu vd., 2020: 731). Bu virüs yeni koronavirüs (COVID-19) olarak adlandırılmış ve SARS CoV'ye %75-80 benzerlik gösterdiği doğrulanmıştır (WHO, 2020b). 24 Şubat 2020 itibarıyla yaklaşık 80.000 onaylanmış vaka görülmüştür (WHO, 2020c). 30 Ocak tarihinde Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), COVID-19'un patlak vermesini uluslararası endişe verici bir halk

sağlığı acil durumu olarak ilan etmiş ve bir dizi geçici tavsiyelerde bulunmuştur (WHO, 2020d). DSÖ COVID-19'u 11 Mart 2020 tarihinde 'Pandemi' olarak tanımlamıştır. Özel bir tedavi yöntemi veya aşısı mevcut olmayan COVID-19 için dünya genelinde tedavi yöntemi ve aşısı için çalışmalar devam etmektedir.

3. PANDEMİ

Pandemi, dünya genelinde çok sayıda ülkede ve birden fazla kıtada görülen ve etkili olan salgın hastalıklar için kullanılan bir terimdir (Til, 2020: 54).

Günümüzde tüm dünyada etkisini gösteren ve küresel pandemi olarak ilan edilen koronavirüs salgını gibi daha önce görülen pandemiler de bulunmaktadır. Bunlar; kara veba, kolera, İspanyol gribi, sars ve domuz gribi küresel salgınlardır (Çıragil, 2020).

Yeni bir salgın hastalık ilk ortaya çıktığında, insanların çoğunda bu hastalıkla mücadele etmek için doğal bağışıklık bulunmamaktadır. Bu salgın hastalıklar insanlar arasında, toplumlarda ve dünyada hızlı bir şekilde yayılabilmektedir. Bir hastalıkla mücadelede doğal bir bağışıklık yoksa bu hastalık insanlar arasında yayılmakta ve etkisini gösterebilmektedir (Healthline, 2020). Doğal bağışıklığın olmadığı hastalıklara karşı en büyük mücadele gücünün sağlık çalışanları tarafından oluşturulduğu söylenebilmektedir.

4. PANDEMİ VE SAĞLIK ÇALIŞANLARI

Bir pandemi süreci planlarken birincil zorluk insan kaynakları yönetimidir. Enfeksiyonlar arttıkça riskleri dengeleyen hastaları ve sağlık çalışanlarını koruyan acil durum planlarının zamanında ve orantılı olarak uygulanmasını sağlamak için ulusal ve yerel olarak onkoloji ve hematoloji ekiplerinde açık komuta zincirleri ile güçlü liderliğe ihtiyaç duyulmaktadır (Willan vd., 2020: 226). COVID-19 pandemisinde, ön cephe sağlık çalışanları özellikle yoğun stres seviyeleri altında çalışmak zorundadır. Yoğun bakım ünitelerinde bazen uygun koruyucu ekipmana yetersiz erişimle hastaların tedavisi için çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Sağlık çalışanları süreç içinde hastalanan veya karantinaya alınan meslektaşlarının yokluğunda sağlık ihtiyacını telafi etmek için genellikle ek vardiyaları olarak çalışmaları gerekebilmektedir. Tipik tıbbi uzmanlık alanlarının dışında müdahale etmeleri istendiğinden tıbbi müdahalelere hızla adapte olmaları da gerekebilmektedir. Gün geçtikçe COVID-19'lu hastaların tedavisini optimize etmeli ve hastalarının ölüm oranını etkileyen karmaşık klinik ve etik kararları daha önce görülmemiş oranlarda yapmalıdırlar (Krystal ve McNeil, 2020: 639).

Türkiye sağlık sisteminde sağlık çalışanlarının ciddi bir şekilde çalıştıkları ve bu pandemi sürecinde çalışma sistemlerinde değişiklikler olduğu gözlemlenebilmektedir. Sağlık çalışanları pandemi sürecinde normal alıştıkları çalışma sistemlerinin dışında bir sistem ve yeni yöntemlerle çalışmak zorunda kalmışlardır. Sağlık çalışanlarının bu süreçten hem çalışma hayatları hem de özel hayatları bakımından etkilendikleri söylenebilmektedir.

5. METODOLOJİ

5.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı, COVID-19 pandemisinin sağlık çalışanları üzerinde oluşturduğu muhtemel etkilerinin tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda; etkileri halk sağlığı açısından küresel

sorunlar oluşturan pandemi ile ilgili Türkiye'nin sağlık haber portalı olarak isimlendirilen Medimagazin sitesinde Türkiye'de ilk COVID-19 vakasının görüldüğü tarihten itibaren ilk iki aylık (10.03.2020/10.05.2020) süreçteki haberler içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Bu çerçevede sağlık içerikli haber metinlerinde sağlık çalışanları üzerinde meydana gelen değişimleri belirten ifadelerin olup olmadığı araştırılmıştır.

5.2. Problem Cümlesi

COVID-19 pandemisi içerikli haberler sağlık çalışanları üzerinde oluşan etkileri yansıtmakta mıdır? sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

5.3. Evren ve Örneklem

Çalışmada COVID-19 ile ilgili ilk iki aylık (10.03.2020/10.05.2020) haberler evren olarak belirlenmiş ve bu çerçevede Türkiye'nin sağlık haber portalı olarak isimlendirilen Medimagazin sağlık haber sitesi örneklem olarak seçilmiştir.

Tablo 1. Dokümanlara ilişkin veriler

Doküman	Tarih	Kaynak
Doküman-1	12.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-2	12.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-3	12.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-4	13.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-5	14.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-6	14.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-7	15.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-8	16.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-9	16.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-10	16.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-11	16.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-12	17.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-13	17.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-14	18.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-15	18.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-16	18.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-17	18.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-18	18.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-19	19.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-20	19.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-21	19.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-22	19.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-23	19.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-24	19.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-25	19.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-26	20.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-27	20.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-28	20.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-29	20.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr

Doküman-30	20.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-31	20.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-32	20.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-33	21.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-34	22.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-35	22.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-36	23.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-37	23.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-38	23.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-39	23.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-40	24.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-41	24.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-42	24.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-43	24.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-44	24.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-45	24.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-46	24.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-47	25.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-48	25.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-49	25.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-50	25.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-51	25.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-52	25.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-53	25.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-54	25.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-55	26.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-56	26.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-57	26.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-58	26.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-59	26.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-60	26.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-61	26.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-62	27.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-63	27.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-64	27.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-65	27.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-66	27.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-67	28.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-68	28.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-69	28.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-70	29.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-71	29.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-72	29.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-73	29.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-74	30.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr

Doküman-75	30.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-76	30.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-77	30.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-78	30.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-79	31.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-80	31.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-81	31.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-82	31.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-83	31.03.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-84	01.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-85	01.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-86	01.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-87	01.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-88	01.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-89	01.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-90	02.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-91	02.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-92	02.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-93	02.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-94	02.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-95	02.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-96	02.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-97	02.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-98	03.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-99	03.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-100	04.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-101	05.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-102	05.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-103	05.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-104	05.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-105	06.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-106	06.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-107	06.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-108	06.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-109	07.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-110	07.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-111	07.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-112	07.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-113	08.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-114	08.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-115	08.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-116	09.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-117	09.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-118	09.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-119	09.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr

Doküman-120	09.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-121	09.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-122	10.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-123	11.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-124	11.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-125	12.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-126	12.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-127	13.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-128	13.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-129	13.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-130	14.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-131	14.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-132	14.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-133	14.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-134	14.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-135	14.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-136	15.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-137	15.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-138	15.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-139	15.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-140	16.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-141	16.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-142	16.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-143	16.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-144	17.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-145	17.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-146	17.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-147	18.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-148	18.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-149	18.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-150	18.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-151	19.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-152	19.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-153	20.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-154	20.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-155	21.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-156	21.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-157	21.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-158	21.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-159	22.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-160	22.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-161	22.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-162	22.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-163	22.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-164	22.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr

Doküman-165	22.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-166	22.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-167	22.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-168	22.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-169	22.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-170	22.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-171	23.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-172	23.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-173	23.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-174	23.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-175	23.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-176	23.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-177	23.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-178	23.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-179	23.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-180	23.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-181	24.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-182	24.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-183	24.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-184	24.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-185	24.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-186	24.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-187	24.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-188	24.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-189	25.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-190	27.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-191	27.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-192	27.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-193	27.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-194	28.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-195	29.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-196	29.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-197	29.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-198	29.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-199	29.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-200	29.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-201	30.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-202	30.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-203	29.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-204	29.04.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-205	01.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-206	01.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-207	05.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-208	05.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-209	05.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr

Doküman-210	05.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-211	07.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-212	07.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-213	07.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-214	07.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-215	08.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-216	08.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-217	08.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-218	08.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-219	09.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-220	09.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-221	11.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-222	11.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-223	11.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr
Doküman-224	11.05.2020	https://www.medimagazin.com.tr

5.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmanın analiz yöntemi olarak COVID-19 haberlerinde görülen sağlık çalışanları üzerindeki etkinin sistematik bir şekilde incelenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden olan içerik analizi kullanılmıştır. Haber metinlerinin incelenmesi sonucunda; veriler önce kodlanmış daha sonra kodlanan veriler temalar şeklinde düzenlenmiştir. Düzenlenen bu temalar bulgularla raporlanıp yorumlanarak analiz yapılmıştır. Dokümanlar; Doküman-1, Doküman-2, Doküman-3 vd. şeklinde kodlanmıştır. Elde edilen veriler söylem sayısı temel alınarak sayısallaştırılarak ifade edilmiştir (Gemlik vd., 2019: 149).

6. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırma kapsamından elde edilen verilere ilişkin bulgular bu bölümde incelenmiştir. Araştırma kapsamında incelenen haber metinlerinden sağlık çalışanlarının; çalışma koşulları, karşılaştıkları zor şartlar, sosyal hayatları, bilimsel yaşantıları, psikolojik durumları, süreçte aldıkları destekler ve önemlerinin anlaşılmasına yönelik etkilerine göre değerlendirmeler yapılmış ve tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 2. Haber Metinlerinde Geçen, Sağlık Çalışanlarının Çalışma Koşulları Olarak Etkilendiklerini Gösteren İfadeler

Haber metinlerinde geçen, sağlık çalışanlarının çalışma şartları olarak etkilendiklerini gösteren ifadeler	Söylem Sayısı	Söylem Yüzdesi
COVID-19 dışındaki vakalarla az ilgilenme	22	%9,82
Uzaktan tedavi işlemlerinde artış	7	%3,12
COVID-19 vakalarına yoğunlaşma	6	%2,67
Daha sıkı tedbirler altında çalışma	4	%1,78
Teknoloji kullanımında artış	3	%1,33

Haber metinlerinden elde edilen bulgular analiz edildiğinde sağlık çalışanlarının çalışma koşullarında farklı etkilene şekilleri olduğu görülmüştür. Sağlık çalışanlarının COVID-19 pandemisi sürecinde, COVID-19 vakaları dışındaki vakalarla daha az ilgilenmek durumunda

kaldıkları saptanmıştır. Sağlık çalışanlarının; uzaktan tedavi işlemlerinde artış, COVID-19 vakalarına daha fazla yoğunlaşma, daha sıkı tedbirler altında çalışma gibi koşullarda etkilendikleri görülmektedir.

Tablo 3. Haber Metinlerinde Geçen, Sağlık Çalışanlarının Karşılaştıkları Zor Şartlar Olarak Etkilendiklerini Gösteren İfadeler

Haber metinlerinde geçen, sağlık çalışanlarının karşılaştıkları zor şartlar olarak etkilendiklerini gösteren ifadeler	Söylem Sayısı	Söylem Yüzdesi
COVID-19 hastalığından etkilenme	32	%14,28
Zorunlu çalışma (Yoğun mesai)	19	%8,48
Farklı alanlarla uğraşmak zorunda kalma	6	%2,67

Haber metinlerinde geçen ve sağlık çalışanlarının COVID-19 sürecinde karşılaştıkları zor durumları belirten ifadeler görülmüştür. Sağlık çalışanlarının karşılaştıkları zorluklar söylem sayılarına göre sıralandığında; COVID-19 hastalığından etkilenme (32), zorunlu çalışma (yoğun mesai) (19), farklı alanlarla uğraşmak zorunda kalma (6) şeklindedir. Sağlık çalışanlarının COVID-19 hastalığından etkilendikleri ve zorunlu çalışma (yoğun mesai) ile karşılaştıkları saptanmıştır.

Tablo 4. Haber Metinlerinde Geçen, Sağlık Çalışanlarının Sosyal Hayatlarını Etkilediğini Gösteren İfadeler

Haber metinlerinde geçen, sağlık çalışanlarının sosyal hayatlarını etkilendiğini gösteren ifadeler	Söylem Sayısı	Söylem Yüzdesi
Ailelerinden uzak kalma	22	%9,82
Milli ve manevi yaşamlarının etkilenmesi	20	%8,92
Sosyal yaşantılarında değişim	10	%4,46

Haber metinlerinden elde edilen bulgular analiz edildiğinde sağlık çalışanlarının sosyal hayatlarının etkilendiğini gösteren ifadeler gözlemlenmiştir. Sağlık çalışanlarının sosyal hayat olarak en çok ailelerinden uzak kalma durumlarının olduğunu gösteren ifadeler rastlanmıştır. Sağlık çalışanlarının milli ve manevi yaşantıları ile sosyal yaşantılarında değişimler olduğu da anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Haber Metinlerinde Geçen, Sağlık Çalışanlarının Bilimsel Hayatlarını Etkilediğini Gösteren İfadeler

Haber metinlerinde geçen, sağlık çalışanlarının bilimsel hayatlarını etkilendiğini gösteren ifadeler	Söylem Sayısı	Söylem Yüzdesi
Bilimsel çalışma ve eğitimlerinin aksadığı	6	%2,67
İntörnlerin erken işe başlamaları	4	%1,78

Tablo 5'te sağlık çalışanlarının bilimsel hayatlarının etkilendiğini gösteren ifadeler görülmektedir. En yüksek söylem sayısının bilimsel çalışma ve eğitimlerinin aksadığı ile ilgili ifadeler olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Haber Metinlerinde Geçen, Sağlık Çalışanlarının Psikolojik Olarak Etkilendiklerini Gösteren İfadeler

Haber metinlerinde geçen, sağlık çalışanlarının psikolojik olarak etkilendiklerini gösteren ifadeler	Söylem Sayısı	Söylem Yüzdesi
Sağlık çalışanları üzerinde olumsuz etkileri	45	%20,08
Sağlık çalışanları üzerinde olumlu etkileri	22	%9,82

Haber metinlerinde geçen ve sağlık çalışanlarının psikolojik olarak etkilendiklerini gösteren ifadelere rastlanmıştır. Sağlık çalışanlarının psikolojik olarak olumsuz etkilendiğini gösteren söylem sayısı 45 iken olumlu etkilendiği gösteren 22 tane söylem sayısını görmektedir.

Tablo 7. Haber Metinlerinde Geçen, Sağlık Çalışanlarının Öneminin Anlaşılmasına Yardımcı Olduğunu Gösteren İfadeler

Haber metinlerinde geçen, sağlık çalışanlarının öneminin anlaşılmasına yardımcı olduğunu gösteren ifadeler	Söylem Sayısı	Söylem Yüzdesi
Sağlık çalışanlarının COVID-19 hastalığına karşı gönüllü ve istekli çalışması	17	%7,58
Sağlık çalışanlarının COVID-19 hastalığına karşı farkındalık oluşturma ve halkı bilinçlendirmesi	7	%3,12
Sağlık çalışanlarına karşı COVID-19 sürecinde artan güven ve vefa	5	%2,23

Haber metinlerinden elde edilen bulgular analiz edildiğinde sağlık çalışanlarının öneminin anlaşıldığına dair ifadeler görülmektedir. Sağlık çalışanlarının COVID-19 hastalığına karşı gönüllü ve istekli çalışması toplam 17 söylem sayısı ile sağlık çalışanlarının öneminin anlaşılmasına yardımcı olan ifade olarak saptanmıştır. Bununla birlikte sağlık çalışanlarının COVID-19 hastalığına karşı farkındalık oluşturma ve halkı bilinçlendirmesi ile sağlık çalışanlarına karşı COVID-19 sürecinde artan güven ve vefa ifadeleri de sağlık çalışanlarının öneminin anlaşılmasına katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo 8. Haber Metinlerinde Geçen, Sağlık Çalışanlarına Çeşitli Mecralardan Destek Olunduğunu Gösteren İfadeler

Haber metinlerinde geçen, sağlık çalışanlarına çeşitli mecralardan destek olunduğunu gösteren ifadeler	Söylem Sayısı	Söylem Yüzdesi
Sağlık çalışanlarına kamu sektöründen destek sağlanması	40	%17,85
Sağlık çalışanlarına iş arkadaşları tarafından destek sağlanması	19	%8,48
Sağlık çalışanlarına özel sektörden destek sağlanması	16	%7,14
Sağlık çalışanlarına halk tarafından destek sağlanması	16	%7,14

Haber metinlerinin analiz edilmesi sonucu, Türkiye’de COVID-19 hastalığının ilk iki aylık sürecinde çeşitli mecralarca sağlık çalışanlarına destek sağlandığı anlaşılmaktadır. Toplam 40 söylem sayısı ile sağlık çalışanlarına kamu sektöründen destek sağlanması en çok söylem sayısına sahiptir. Bununla birlikte; sağlık çalışanlarına iş arkadaşları tarafından destek sağlanması, sağlık çalışanlarına özel sektörden destek sağlanması ve sağlık çalışanlarına halk tarafından destek sağlanması söylemlerinin de olduğu saptanmıştır.

7. SONUÇ

Türkiye’de COVID-19 pandemisinin ilk iki aylık süreci haber metinlerinde incelendiğinde bu sürecin sağlık çalışanlarını çeşitli yönlerde etkilediği anlaşılmaktadır.

Türkiye’de COVID-19 pandemi süreci başlarında sağlık çalışanlarının pandemiye müdahalede ve kendi sağlıkları ile çevrelerindeki insanların sağlıklarının korunmasında zorluklar yaşadıkları görülmektedir. Bu nedenlerle çok sayıda sağlık çalışanına hastalık bulaştığı ve bunlardan bir kısmının öldüğü anlaşılmaktadır. Zamanla sağlık çalışanları karşılaştıkları zorluklara karşı toplumun her kesiminden aldıkları destekle daha başarılı oldukları ve hastalığın olumsuz etkilerine karşı artan bir dirençlerinin olduğu görülmektedir.

Pandemi sürecinde sağlık çalışanların normal çalışma sistemlerinde çok büyük değişiklikler olduğu gözlemlenmiştir. Hafif hastalıklar hastanelere alınmamakta bunların bir kısmı aile hekimlerine yönlendirilmiş bir kısmının ise uzaktan iletişim ile sorunları çözülmüştür. Acil olmayan ameliyatlara ertelenmiş, sürekli alınan rapor ve reçeteler sağlık çalışanlarına gidilmeden alınmaya başlanmıştır. Sağlık çalışanlarının üzerindeki iş yükleri acil olan durumlar dışında hafifletilmiştir.

Pandemi sürecinde sağlık çalışanlarına; izin, istifa ve mesai saatleri gibi birçok konuda kısıtlama getirilmiştir. Bu zor şartlarda uzun saatler mesai yapan ve mesai sırasında birçok ekipman kullanan sağlık çalışanlarının fiziksel olarak zorlandıkları görülmüştür. Ayrıca sağlık çalışanları hastalığın en yoğun olduğu ortamlarda çalıştıkları için ailelerine bulaştırma ihtimaline karşılık evlerine gidememişlerdir. Konaklamalarını aile bireyleri ve insanlardan uzak yerlerde yapmışlardır. Sosyal hayatlarında yaşadıkları olumsuz durumlar nedeniyle psikolojik olarak zorluklar yaşadıkları görülmüştür.

Sağlık çalışanları, yakın temasın olumsuz sonuçları nedeniyle hastalara gerekli hizmeti sağlamak için yeni çözüm yolları bulmaya çalışmışlardır. Bunun için daha çok teknolojik imkanlardan yararlanmış ve uzaktan hastalara hizmet sunmaya başlamışlardır.

Pandemi sürecinin ikinci ayının sonlarında vaka sayılarında meydana gelen düşüşler ve alınan tedbirler sonucunda sağlık çalışanlarının iş yüklerinde azalmalar olmuştur. Bu durum sağlık çalışanlarının hem iş hayatları hem de sosyal hayatlarına olumlu etkiler yaptığı görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Çıragil, P. Yeditepe Üniversite Hastanesi. <http://www.yeditepehastanesi.com.tr/koronavirus-pandemisi-ilk-degil>. Erişim tarihi 19 Mayıs 2020.
- Gemlik H. N., Saruhan E, Arslanoğlu A. Yaşlı Hastaların Yaşlı Dostu Hastanelerden Beklentileri Üzerine İçerenköy Bayındır Hastanesi’nde Nitel Bir Araştırma. Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi. 2019; 3(5):144-156. Doi: 10.29226/tr1001.2019.148.
- Healthline, What is a pandemic?. <https://www.healthline.com/health/what-is-a-pandemic>. Erişim tarihi 6 Mayıs 2020.
- Huang, C., Wang, Y., Li, X., Ren, L., Zhao, J., Hu, Y., ... & Cheng, Z. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. The Lancet. 2020;395(10223); 497-506. Doi:10.1016/S0140-6736(20)30183-5

- Hui, D. S., Azhar, E. I., Madani, T. A., Ntoumi, F., Kock, R., Dar, O., ... & Zumla, A. The continuing 2019-nCoV epidemic threat of novel coronaviruses to global health—The latest 2019 novel coronavirus outbreak in Wuhan, China. *International Journal of Infectious Diseases*, 2020;91, 264-266. Doi:10.1016/j.ijid.2020.01.009
- Krystal, J. H., & McNeil, R. L. Responding to the hidden pandemic for healthcare workers: stress. *Nature Medicine*, 2020;26(5), 639-639. Doi:10.1007/s00115-020-00905-0
- Ksiazek, T. G., Erdman, D., Goldsmith, C. S., Zaki, S. R., Peret, T., Emery, S., ... & Rollin, P. E. A novel coronavirus associated with severe acute respiratory syndrome. *New England journal of medicine*, 2003;348(20), 1953-1966. Doi: 10.1056/NEJMoa030781
- Peng, X., Xu, X., Li, Y., Cheng, L., Zhou, X., & Ren, B. Transmission routes of 2019-nCoV and controls in dental practice. *International Journal of Oral Science*, 2020;12(1),1-6. Doi: 10.1038/s41368-020-0075-9
- Richman D. D, Whitley RJ, Hayden FG. (2016). *Clinical Virology*, 4th ed. Washington: ASM Press.
- Til, A. Yeni Koronavirüs hastalığı hakkında bilinmesi gerekenler. *Ayrıntı Dergisi*, 2020;8(85), 53-57. <http://www.dergiayrinti.com/index.php/ayr/article/viewFile/1355/2385>. Erişim tarihi 4 Mayıs 2020.
- Tricco, A. C., Antony, J., Zarin, W., Striffler, L., Ghassemi, M., Ivory, J., ... & Straus, S. E. A scoping review of rapid review methods. *BMC medicine*, 2015;13(224),1-15. Doi: 10.1186/s12916-015-0465-6
- WHO. 2019. Middle East respiratory syndrome coronavirus (MERS-CoV). November. <http://www.who.int/emergencies/mers-cov/en/>. Erişim tarihi 25 Mayıs 2020.
- WHO. 2020a. Coronavirus hastalığı 2019 (COVID-19) Durum Raporu–101. https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200430-sitrep-101-COVID-19.pdf?sfvrsn=2ba4e093_2. Erişim tarihi 25 Mayıs 2020.
- WHO. 2020b Novelcoronavirus – China. Jan 12. <http://www.who.int/csr/don/12-january-2020-novel-coronavirus-china/en/>. Erişim tarihi 5 Mayıs 2020.
- WHO. 2020c. Novel coronavirus (2019-NCoV) situation report 36. Geneva: World Health Organization, Feb 25. https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200225-sitrep-36-COVID-19.pdf?sfvrsn=2791b4e0_2. Erişim tarihi 4 Mayıs 2020.
- WHO. 2020d. WHO Director-General’s statement on IHR Emergency Committee on Novel Coronavirus (2019-nCoV). Geneva: World Health Organization, Jan 30. [https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-statement-on-ihr-emergencycommittee-on-novel-coronavirus-\(2019-ncov\)](https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-statement-on-ihr-emergencycommittee-on-novel-coronavirus-(2019-ncov)). Erişim tarihi 3 Mayıs 2020.
- Willan, J., King, A. J., Djebbari, F., Turner, G. D., Royston, D. J., Pavord, S., ... & Peniket, A. Assessing the Impact of Lockdown: Fresh Challenges for the Care of Haematology Patients in the COVID-19 Pandemic. *British journal of haematology*. 2020;189(2), 224-227. Doi:10.1111/bjh.16782
- Wu, Z., & McGoogan, J. M. Characteristics of and important lessons from the coronavirus disease 2019 (COVID-19) outbreak in China: summary of a report of 72 314 cases from the Chinese Center for Disease Control and Prevention. *Jama*, 2020;323(13), 1239-1242. Doi:10.1001/jama.2020.2648
- Yang, J., Zheng, Y., Gou, X., Pu, K., Chen, Z., Guo, Q., ... & Zhou, Y. Prevalence of comorbidities in the novel Wuhan coronavirus (COVID-19) infection: a systematic

review and meta-analysis. *International Journal of Infectious Diseases*. 2020;94, 91-95.
Doi: 10.1016/j.ijid.2020.03.017

Zaki, A. M., Van Boheemen, S., Bestebroer, T. M., Osterhaus, A. D., & Fouchier, R. A.
Isolation of a novel coronavirus from a man with pneumonia in Saudi Arabia. *New
England Journal of Medicine*, 2012;367(19), 1814-1820. Doi:10.1056/NEJMoa1211721

Zhu N, Zhang D, Wang W, et al. A novel coronavirus from patients with pneumonia in China,
2019. *N Engl J Med* 2020; 382: 727–733. Doi:10.1056/NEJMoa2001017